

Agder Energi AS
Post: Postboks 603 Lundsiden, 4606 Kristiansand
Besøk: Kjøita 18, 4630 Kristiansand

Telefon: 38 60 70 00
Telefaks: 38 60 70 01
Kundetelefon:
E-post: firmapost@ae.no

Org nr.: NO 981 952 324 MVA

www.ae.no

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091
0301 OSLO

DERES REF.:

VÅR REF.:
516349

DATO:

27.08.2015

Høringssvar - høring om tariffer for uttak i distribusjonsnett

Agder Energi vil med dette gi sitt høringssvar til NVEs konsepthøring knyttet til tariffer for uttak i distribusjonsnett.

Agder Energi vil innledningsvis slutte seg til den virkelighetsbeskrivelsen NVE drar opp i sitt høringsdokument. Kort oppsummert tilsier denne at dagens hovedsakelig energibaserte tariffer for uttak i distribusjonsnett er lite hensiktsmessige for fremtiden. En tariffing som i større grad baserer seg på den kapasitet (effekt) kunden trenger fremstår som et klart bedre alternativ enn dagens forbruksbaserte tariff.

Et sentralt spørsmål ved tariffutforming er hvorvidt tariffmodellen skal utformes med flere mål for øyet. Et sentralt mål i den norske virkelighet er at tariffinntekten skal dekke nettselskapets inntektsbehov (inntektsramme, eiendomsskatt, overliggende nett). Om tariffene også skal kunne være et virkemiddel/incitament for å oppnå en ønsket adferd hos kundene er ikke like åpenbart. En rent teoretisk tilnærming tilsier at man ved å prise kapasitet når man ikke har et kapasitetsproblem kan skape samfunnsøkonomiske tap. Dette ved at kunden tilpasser seg uten at det gir noe nytteverdi for nettet. Agder Energi vil berømme NVE for å utfordre den teoretiske tilnærmingen og åpne for at det i praksis kan være god samfunnsøkonomi å gi kundene incentiver til å endre sin adferd for dermed å redusere eller utsette det langsiktige behovet for investeringer i ny/mere nettkapasitet.

Generelle betraktninger

Dagens forskriftsbestemmelser om utforming av tariffer gir nettselskapene store frihetsgrader. De fleste av forslagene og alternativene NVE skisserer i konsepthøringen er, slik vi ser det, innenfor dagens regelverk. Slik vi oppfatter NVE ønskes det innspill på hvorvidt noen av alternativene er bedre egnet enn andre og hvorvidt NVE bør begrense frihetsgradene slik at tariffstruktur/tariffoppbygging blir lik i hele landet uansett hvilket nettselskap man er tilknyttet.

Agder Energi mener at et nettselskap i prinsippet selger en mulighet/rettighet til enhver tid å kunne bruke en gitt mengde strøm (kapasitet/effekt). En prinsipiell riktig måte å prise denne muligheten/rettigheten på må da være å prise kapasitet og ikke selve bruken (hvor mye man bruker kapasiteten).

I den grad dagens tariffer er utformet ut fra et mål om å redusere energiforbruket (energieffektivisering) vil en overgang til kapasitetsprising redusere incentivene ved at besparelsen ved en ikke brukt kWh blir mindre. Agder Energi mener at dette ikke er et godt argument for å opprettholde status quo. Myndighetene har betydelig bedre virkemidler for å stimulere til energisparing enn å benytte nettariferingen. Tekniske bygningsforskrifter, skatt- og avgiftspolitik og diverse EU-direktiv er viktige elementer i dette bildet. Selve nettprikingen derimot mener vi bør gjøres ut fra nettmessige kriterier.

Pr i dag blir de store kundegruppene i landet (husholdning/fritid og liten næring) avregnet hovedsakelig på bakgrunn av tariffer med fastledd og energiledd. Når AMS er ferdig utrullet vil de tekniske forutsetningene være tilstede for å kunne basere tariffene på kapasitet. Sett fra kundens perspektiv mener Agder Energi det vil være uheldig om nettselskapene velger helt forskjellige måter å bygge opp sine tariffer. Det vil for eksempel kunne gi veldig forskjellige kundeincentiver fra nettselskap til nettselskap. NVE har varslet at de i 2016 vil komme med en egen høring knyttet til krav om en felles faktura for nettleie og elektrisk energi. Vi antar at dette dreier seg om en nasjonal tilpasning til de anbefalinger som NordReg har gitt knyttet til en modell der kraftleverandør er den aktør som har kundekontakten og den som fakturerer kunden. I en slik virkelighet vil eventuelle kundeincentiver gitt av nettariffene nå kundene via faktura og/eller informasjon fra kraftleverandøren. Agder Energi mener det er viktig at det fremgår eksplisitt hva som er nettleie og hva som er kraftpris og at det er mulig for kunden å analysere nettleiedelen i detalj. For kunden vil det være en klar fordel om tariffene var bygd opp på samme måte uavhengig av hvilket nettselskap kunden var knyttet til. Rådgivning mht. hva slags tiltak en kunde kan gjøre for å tilpasse seg tariffene og lønnsomheten ved slike tiltak vil klart være enklere dersom tariffene var bygd opp over en lik struktur. Lønnsomheten i seg selv vil naturlig nok kunne være forskjellig fra et nettselskap til et annet, men det vil være begrunnet i forskjeller i selskapenes kostnadsstruktur.

Oppsummert mener Agder Energi det vil være fordelaktig for kundene dersom frihetsgradene mht. tariffutforming ble begrenset. Forskriftene bør ha nedfelt krav til tariffstruktur og fastsettelse av tariffgrunnlag. Det enkelte nettselskaps kostnadsstruktur vil så gi de faktiske tariffsatser, - noe som vil måtte variere fra selskap til selskap.

Fastledd

Agder Energi registrerer at NVE i liten grad tar opp diskusjonen om tariffene bør ha et såkalt fastledd, et ledd som ikke varierer hverken med forbruk eller kapasitet, men utgjør et fast beløp for alle eller like kunder. Agder Energi mener det kan være et rasjonale for å operere med et fastledd for å dekke kostnadene forbundet med måling, avregning, fakturering og eventuelt elsikkerhet (tilsynskostnaden). En slik forskriftsbestemmelse vil sannsynligvis sikre en relativt stor likhet i fastbeløp fra nettselskap til nettselskap.

Energiledd

NVE ber om innspill på utforming, tidsoppløsning og geografisk differensiering av energileddet.

Dagens forskrift sier i § 13-3, andre avsnitt: "Energileddet skal som hovedregel fastsettes på grunnlag av marginale tapskostnader i nettet". Denne forskriftsbestemmelsen synes å være basert på teorien om marginalprising, - at prisen på den neste kilowattimen man bruker baseres på det økte (eventuelt reduserte) tapet i nettet fordi dette i prinsippet er hele den økte (reduserte) kostnaden. Problemet er at inntekten over et slik tariffledd ikke vil dekke inntektsbehovet (de faste kostnadene). De marginale tapskostnadene kan i prinsippet beregnes med timesoppløsning (så langt man har timeverdier) for hvert enkelt inn/utmatingspunkt i nettet. En slik tilnærming vil gi hver enkelt kunde sitt individuelle

energiledd. Det vil kreve betydelige ressurser knyttet til modellering og beregning og resultatet vil være svært små variasjoner for de aller fleste av kundene. Utslaget på nettleieregningen for kunden vil være så liten at den ikke kan antas å utløse noen form for tilpasning/ending i adferd/forbruk. På den annen side vil et slikt avregningsprinsipp sannsynligvis skape forvirring hos kundene da alle vil få hver sin pris.

Agder Energi mener at energileddet i tariffen for uttak i distribusjonsnettet må være likt for alle kundene og baseres på en gjennomsnittsbetraktning. Dersom det anses som hensiktsmessig kan det stilles krav om egen sats for sommer hhv. vinter, men vi mener at det også vil ha neglisjerbar virkning og ingen målbar nytte. Vi vil igjen presisere at det er viktigere at nettselskapene må gjøre dette likt og ikke operere med forskjellig tidsoppløsning, enn at tidsoppløsningen blir stor.

Oppsummert mener Agder Energi at energileddet bør baseres på en marginaltapsbetraktning, men at denne igjen må baseres på en gjennomsnittsbetraktning for hele nettselskapets konsesjonsområde (områdekonsesjon). Innmating fra "plusskunder" bør da møte et energiledd som er likt uttak, men med motsatt fortegn. For produsenter over en gitt størrelse bør kravet til beregning av marginaltap være at de beregnes punktvis i hht. forskriftens minimumsoppløsning.

Effektled

NVE beskriver alternative måter å bestemme et avregningsgrunnlag basert på effekt for å kunne kreve inn kostnader som ikke dekkes gjennom et marginaltapsbasert energiledd.

Agder Energi mener det er viktig at avregningsgrunnlaget framstår enkelt og forståelig for kunden. I tillegg ønsker vi at kunden skal ha mulighet for å påvirke avregningen sin fram i tid ved å tilpasse seg til de incentiver som ligger i prisingen av effekten kunden bruker.

Kundens godkjente hovedsikring definerer den kapasitet nettselskapet juridisk sett er forpliktet til å kunne levere. Forvaltningspraksis viser at NVE vurderer overtredelse av for eksempel forskrift om leveringskvalitet (FOL) i forhold til godkjent hovedsikring. Dagens praksis med effektmålte kunder der faktisk forpliktet kapasitet ikke er en del av avregningsgrunnlaget viser at det finnes betydelig overkapasitet mange steder. Denne overkapasiteten blir ikke frigjort så lengde det er gratis for kunden å beholde den. Det er grunn til å tro at store deler av denne overkapasiteten ville bli frigjort dersom en del av tariffgrunnlaget tok utgangspunkt i faktisk forpliktet/bestilt kapasitet.

Større næringskunder avregnes i dag etter et avregningsgrunnlag bestående av det høyeste timesforbruket (kWh/h) innen gitte perioder. Agder Energi Nett bruker det høyeste timesforbruket i januar måned til å avregne januar osv. Det vil si at tiden fra den faktiske belastningen oppstod til kunden ser den økonomiske konsekvensen er kort. Dette gjør det mulig for kunden å analysere forbruk og eventuelt utnytte sin fleksibilitet til å redusere sin nettleie. Agder Energi mener det er viktig for utnyttelsen av nettet at kundens gis denne mulighet. Dette er også i tråd med føringen i kontrollforskriftens § 13-1 der det i punkt d) heter at tariffene skal utformes slik at de i størst mulig grad gir signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet.

En kombinasjon av forpliktet kapasitet (hovedsikring) og faktisk utnyttet kapasitet (målt) hvert enkelt måned kan være et godt alternativ. Faktisk utnyttet kapasitet kan prises forskjellig vinter og sommer for å gi et signal om høyere kostnader når kapasitetsutnyttelsen er stor.

Abonnert effekt er et alternativ til målt. Den er enklere mht. å fastsette avregningsgrunnlag da dette jo er gitt av bestillingen, men adskillig mere kompleks i daglig bruk. Her må kunden forholde seg til en parameter han/hun har lite kunnskap om på forhånd og en feilbestilling

kan gi store utslag dersom overforbruk prises høyt. På den annen side vil høyt forbruk en enkelt time ikke nødvendigvis gi store utslag på sluttsummen. Abonnert effekt er vanskelig å koble mot juridisk forpliktet effekt da kunden i stor grad må ha mulighet til å øke sitt abonnement (innenfor grensen). En kombinasjon av abonnert effekt og juridisk forpliktet mulig effekt er også et alternativ. Av avregning etter et slik prinsipp vil gi så mange variable med hver sin fakturalinje at kundene sannsynligvis ikke vil forstå den. Dersom avregningen er vanskelig å forstå er det lite sannsynlig at eventuelle prissignaler vil medføre i tilpasning/adferdsendring fordi det blir vanskelig for kunde å relatere kostnadselementene i avregning til sin egen adferd/agering

Agder Energi mener at tariffene må bygges opp slik at de bidrar til at nettselskapene kan drive og bygge nettet mest mulig rasjonelt. Da er det viktig å gi kundene incentiv til å begrense sitt maksimaluttak fra nettet. Ved å utforme avregningsgrunnlaget ut fra en kombinasjon av mulig (sikringsstørrelse) og faktisk bruk (målt effekt) gis kunden klare incentiv til å tilpasse seg og eventuelt endre adferd. En reduksjon av hovedsikring vil i mange tilfelle ikke forutsette en atferdsendring, men vil gi direkte nettnytte for nettselskapet i form av frigitt kapasitet eller reduksjon i risiko for kostnader knyttet til forsterkninger.

Fleksibilitetsmarked og tarifforderingsordning for fleksibelt/utkoblbart forbruk.

Agder Energi støtter NVEs tanker om å åpne for et fleksibilitetsmarked der nettselskapene gis anledning til å kjøpe utkobling av forbruk som et alternativ til nettinvesteringer. Som NVE beskriver vil etterspørselen etter slik fleksibilitet være geografisk avgrenset, noe som innebærer at ikke alle kunder vil få et slikt tilbud. Betalingsvilligheten til nettselskapet pr enhet (kW) fleksibilitet vil også kunne variere fra sted til sted avhengig av alternativkostnaden (investeringen).

En barriere mot å utvikle et slikt fleksibilitetsmarked kan være den økonomiske reguleringen av nettselskapene. Dersom denne favoriserer en kapitalkostnad framfor en driftskostnad vil nettselskapet ha et incentiv til å velge investering i mere nett framfor å kjøpe fleksibilitet.

Det er en allmenn erkjennelse at det gir lavere samfunnsøkonomiske tap å bygge for mye nett enn å bygge for lite. Selskapene forventes å kunne levere den kapasitet kundene etterspør til enhver tid og kostnadene ved ikke å levere er stor (KILE). Det medfører at selskapene fremstår som risikoavers. Nettselskapene har i dag en juridisk forpliktelse til å kunne levere en mye større kapasitet enn de fleste kundene noen gang har brukt. Usikkerheten rundt kundenes fremtidige forbruksmønster er større enn noen gang. Hvor stor vil for eksempel utbredelsen av elektriske biler bli? Når nettselskapet skal vurdere betalingsvilligheten for fleksibilitet og vurdere hvilken fleksibilitet man kan få utløst vil man samtidig måtte vurdere hvor fort en slik fleksibilitet vil bli "spist opp" av den generelle behovsøkningen. Nettselskapene vil begrense sin risiko for både å måtte betale for fleksibilitet og investere i nytt nett og dermed pådra seg doble kostnader. Dette vil de gjøre ved å definere avtaleperiodene (bindingstiden) så korte som mulig. Dette vil kunne være en barriere for utvikling av et kapasitetsmarked blant mindre sluttbrukere da usikkerheten i varighet vil gjøre kundenes investeringer i nødvendig utstyr (automatisk utkobling) ulønnsom.

Agder Energi ønsker at det kan etableres en markedsløsning for kjøp og salg av fleksibilitet (utkobling) av mindre sluttbrukere så fort som mulig. Vi oppfatter dagens regelverk til å være til hinder for en slik etablering og vil oppfordre NVE til å åpne for en slik utvikling. Dersom NVE er av den oppfatning at dette kan gjøres innenfor dagens regelverk ber vi om at dette tydeliggjøres. Et slikt marked må sees i sammenheng og eventuelt samordnes med Statnett sitt marked for systemtjenester da en aggregering av fleksibilitet blant mindre sluttbrukere kan være noe også Statnett kan gjøre seg nytte av. Det er vanskelig å tenke seg at over 100 nettselskap skal etablere egne markedsplasser for dette. Det må derfor tas sentrale initiativ

for å modellere en standardisering. Det bør allikevel ikke være til hinder for at enkeltaktører kan gis anledning til å prøve ut modeller i demoprojekter.

Det er naturlig at ordningen med rabatt i nettleie for såkalt fleksibelt/utkoblbart forbruk vurderes i sammenheng med en eventuell markedsløsning for kjøp og salg av fleksibilitet. Dagens ordning medfører som følge av likebehandlingsprinsippet, at alle kunder som etterspør tariff for fleksibelt forbruk vil ha krav på dette dersom de tilfredsstillende felles kriterier. Den fleksibiliteten som etableres vil dermed være uavhengig av om den gir noen nytte for nettselskapet eller ikke. Det er dermed ikke gitt at en rabatterte tariff for fleksibelt forbruk gir noen samfunnsøkonomisk nytte. På den annen side er det ikke gitt at en markedsløsning kan erstatte et tariffprodukt med en lav(ere) kvalitet mht. driften av nettet når utkobling er nødvendig.

De fleste kunder med en såkalt fleksibel tariff (rabatterte nettleie) har en alternativ energikilde til sitt forbruk på denne tariffen. Denne alternative energikilden utgjør en faktisk fleksibilitet som ikke utnyttes fullt ut. Denne fleksibiliteten (der investeringskostnaden er betalt via rabatt på nettleie) vil kunne være svært konkurransedyktig i Statnett sitt systemtjenestemarked, men der er den pr i dag forhindret fra å delta. Det er lite sannsynlig at det lokale nettselskapet og systemansvarlig (Statnett) vil ha behov for utkobling samtidig. Det skulle derfor ikke være noe til hinder for at kunden kan ha rabatterte nettleie og delta i systemtjenestemarkedet samtidig dersom den lokale netteier aksepterte å være uten utkoblingsmulighet i gitte tidsintervaller.

Skulle man fjerne muligheten for rabatt for nettleie med såkalt fleksibelt/utkoblbart forbruk vil man fjerne dagens forutsigbarhet for den aktuelle kundegruppen. Det er som sagt ikke gitt at nettselskapet vil ha behov for den fleksibilitet disse kundene faktisk har og dermed ha noen betalingsvillighet for denne. En slik endring kan dermed redusere enkeltkunders lønnsomhet av investeringer knyttet til å tilpasse seg eksisterende tariffen. På den annen side viser erfaringen fra Agder Energi Nett at fleksibiliteten til enkeltkunder (elektrokjeler med fleksibel tariff) benyttes relativt hyppig (utkobling). Av driftsmessige hensyn er det viktig at denne fleksibiliteten kan aksesseres på en enkel måte, noe dagens tariffincentiv sikrer. Agder Energi mener at spørsmålet om tariff for fleksibelt forbruk contra markedsløsning for kjøp og salg av fleksibilitet ikke er godt nok utredet til å kunne ta tydelig stilling til hvorvidt det ene bør utelukke det andre. Dette fordi problemstillingene i distribusjonsnettene (D-nett og R-nett) ikke er de samme som i sentralnettet. En løsning der man bruker tariffincentivet i distribusjonsnettene og markedsløsninger i sentralnettet bør derfor ikke utelukkes.

Pr. i dag er frihetsgradene for nettselskapene også store mht. om man har rabatterte tariffen for fleksibelt uttak. Agder Energi mener at det også her bør standardiseres slik at kundene opplever tilnærmet like rammevilkår mht. nettleie uavhengig av hvor de befinner seg rent geografisk.

Med hilsen
Agder Energi AS

Unni Farestveit
Direktør samfunnskontakt